

INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 332.142 (4-6ЄС)(075.8)

ІРЛАНДІЯ ТА СЛОВЕНІЯ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ: ПОРІВНЯННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Марія Шкурат; Діана Глушко; Максим Тягун

*Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Вінниця, Україна*

Резюме. Ірландія є повноправним членом Європейського Союзу з 1973 року. Як держава-член ЄС, відіграє важливу роль у формуванні європейської політики та прийнятті рішень, які стосуються розвитку Європейського Союзу. Ірландія сприймає європейський інтеграційний процес як можливість зміцнення економіки та підвищення рівня життя громадян. За роки членства в ЄС, Ірландія отримала значну підтримку та фінансову допомогу від Європейського Союзу, що дозволило здійснити ряд економічних та соціальних реформ. Словенія – це невелика країна в Південній Європі, що вступила до Європейського Союзу в 2004 році, разом з іншими країнами Центральної та Східної Європи. Як член ЄС, Словенія має право на участь у всіх його програмах та ініціативах, а також вплив на прийняття рішень в рамках ЄС. Країна прийняла євро в якості своєї валюти в 2007 році. Словенія має високий рівень розвитку та є однією з країн ЄС за рівнем життя. Країна також займається експортом товарів, таких, як автомобілі, електроніка, машинобудування, фармацевтика та інші вироби. Словенія також має розвинену туристичну галузь. порівняно економічний розвиток Ірландії та Словенії в контексті Європейського Союзу. Вона має більш розвинену економіку, яка забезпечує високі темпи зростання ВВП, велику кількість інвестицій та стабільний експорт товарів і послуг. З іншого боку, Словенія має менш розвинену економіку, з низькими темпами зростання ВВП, але з вищим рівнем зайнятості населення та меншою залежністю від зовнішнього експорту. Розглянуто особливості економічної політики кожної країни, зокрема, роль держави у стимулюванні економічного зростання та привабливості для інвесторів. Дослідження вказує на те, що Ірландія успішно реалізувала стратегію залучення іноземних інвестицій та створення сприятливих умов для бізнесу, що сприяло швидкому розвитку економіки країни. У свою чергу, Словенія зосередилася на розвитку внутрішнього ринку та підтриманні малого та середнього бізнесу. Проаналізовано історію економічного розвитку кожної країни та їхніх економічних показників на сучасному етапі, таких, як ВВП, безробіття, інвестиції тощо. Визначено ключові чинники, які допомогли кожній країні досягти успіху в економічному розвитку. Розглянуто проблеми та унікальні виклики, з якими ці країни стикаються в умовах регіональних проблем, що впливають на ЄС. Загалом, стаття надає корисну інформацію про економічний розвиток Ірландії та Словенії, їхні особливості та фактори, які сприяли їхньому економічному розвитку в контексті Європейського Союзу.

Ключові слова: Європейський союз, ВВП, безробіття, реформи, інфляція, експорт, економічний розвиток, криза.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.03.208

Отримано 03.04.2023

UDC 332.142 (4-6ЄС)(075.8)

**IRELAND AND SLOVENIA IN THE EUROPEAN UNION:
COMPARISON OF ECONOMIC DEVELOPMENT****Mariia Shkurat; Diana Hlushko; Maksym Tiahun***Vasyl' Stus Donetsk National University,
Vinnytsia, Ukraine*

Summary. Ireland has been a full member of the European Union since 1973. As a member state of the EU, Ireland plays an important role in the formation of European policies and decision-making that affect the development of the European Union. Ireland perceives the European integration process as an opportunity to strengthen the economy and raise the standard of living of its citizens. Over the years of membership in the EU, Ireland has received significant support and financial assistance from the European Union, which has enabled a number of economic and social reforms to be implemented. Slovenia is a small country in Southern Europe that joined the European Union in 2004, along with other Central and Eastern European countries. As a member of the EU, Slovenia has the right to participate in all its programs and initiatives, as well as to influence decision-making within the EU. The country adopted the euro as its currency in 2007. Slovenia has a high level of development and is one of the best EU countries in terms of living standards. The country also exports goods such as automobiles, electronics, engineering, pharmaceuticals, and other products. Slovenia also has a developed tourism industry. The paper compares the economic development of Ireland and Slovenia in the context of the European Union. Ireland has a more developed economy that provides high GDP growth rates, large amounts of investment and stable exports of goods and services. On the other hand, Slovenia has a less developed economy, with a lower rate of GDP growth, but with a higher level of employment and less dependence on foreign exports. The article also examines the peculiarities of the economic policy of each country, in particular, the role of the state in stimulating economic growth and attractiveness for investors. The study indicates that Ireland successfully implemented a strategy of attracting foreign investment and creating favorable conditions for business, which contributed to the rapid development of the country's economy. In turn, Slovenia focused on developing the domestic market and supporting small and medium-sized businesses. The history of economic development of each country and their current economic indicators, such as GDP, unemployment, investment, etc., are analyzed. The key factors that helped each country achieve success in economic development are identified. The problems and unique challenges that these countries face in terms of regional problems affecting the EU are considered. Overall, the article provides useful information about the economic development of Ireland and Slovenia, their characteristics and the factors that contributed to their economic development in the context of the European Union.

Key words: European Union, GDP, unemployment, reforms, inflation, export, economical development, crisis.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.03.208

Received 03.04.2023

Постановка проблеми. Обидві досліджувані країни є членами Європейського Союзу та зазнали змін у своїх економіках унаслідок входження до ЄС. Проте вони мають різні рівні економічного розвитку, стикаються зі своїми власними викликами, що потребують уваги й дослідження. На певних етапах до та після вступу до ЄС економіки цих країн зазнавали потрясіння. На сьогодні подальший економічний розвиток Словенії та Ірландії цілком залежить від економічних та соціальних змін всередині Європейського Союзу, адже вони стали його невід'ємною частиною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню даного питання присвячене дослідження «Словенія та Ірландія: порівняння двох економік» (Jereb et al., 2007). Вивчено головні показники економічного розвитку обох країн та з'ясовано фактори, що допомогли їм досягти успіху. Дослідження показало, що обидві країни мали високий рівень експорту та інвестицій, що дозволило їм швидко розвиватися після вступу до ЄС.

Проте Ірландія була більш успішною в залученні прямих іноземних інвестицій та мала менший рівень безробіття.

У дослідженні «Економічне зростання та його наслідки: Ірландія та Словенія у порівнянні» (Pomfret, 2012) порівняно економічні реформи та наслідки економічного зростання в обох представлених країнах. Показано, що Ірландія мала гнучкішу економіку та ефективнішу систему оподаткування. Це, в свою чергу, дозволило їй залучати інвестиції та розвиватися швидше в економічному просторі ЄС.

На нашу думку ця тема ще повністю не розкрита, тому потребує більшої деталізації та ґрунтовного дослідження.

Метою роботи є порівняння економічного розвитку Ірландії та Словенії на сьогодні. Визначення ключових чинників, які сприяли їх успіху та аналізу проблем, з якими вони стикаються.

Постановка завдання. Виходячи з визначеної мети, основне завдання статті полягає в проведенні порівняльного аналізу економічного розвитку Ірландії та Словенії в рамках Європейського Союзу, з'ясування факторів, що допомогли цим країнам досягти успіху в економічному розвитку, виявлення проблем, з якими вони стикаються в наш час.

Виклад основного матеріалу. Членство Ірландії в Європейському Союзі почалося в 1972 році, коли 83% ірландців проголосували «за» приєднання до Європейських співтовариств на референдумі, що відбувся 10 травня. Вступ Ірландії до Європейських Співтовариств – це політичний процес, який дозволив їй приєднатися до ЄЕС (який у 1993 році став Європейським Союзом) 1 січня 1973 року. Таким чином Європейське економічне співтовариство було розширено до 9 держав (Ірландія увійшла одночасно з Королівством Данія та Великобританією) [1].

Після вступу до ЄС економіка Ірландії, яка належала до найбідніших країн Західної Європи, зробила настільки різкий стрибок уперед, що, за аналогією зі східноазійською моделлю економічного розвитку, журналісти відразу охрестили її «кельтським тигром». Субсидії ЄС було спрямовано передусім на те, щоб позбутися економічної залежності як від Великобританії, так і від власного не вельми процвітаючого сільського господарства. Основну ставку зробили на створення й розвиток інформаційних технологій. І вже до початку 1990-х молода, високоосвічена робоча сила, а також низькі корпоративні податки почали приваблювати в країну таких могутніх інвесторів, як Intel, IBM і Microsoft [2].

Словенія приєдналася до Європейського Союзу (ЄС) 1 травня 2004 року разом з дев'ятьма іншими країнами (Атенський договір). Рішення про вступ до ЄС було прийнято словенським урядом і підтримано більшістю словенців на референдумі, що відбувся в 2003 році. Заявку на членство подали ще 10 червня 1996 року. Переговори про вступ розпочалися 30 березня 1998 року [3].

За даними Світового банку, до приєднання до ЄС у 2003 році валовий внутрішній продукт (ВВП) Словенії становив близько 29.6 мільярда дол. США. Після вступу до ЄС ВВП Словенії почало зростати. У 2004 році ВВП Словенії становило 34 мільярда дол США і стабільно зростало до 2008 року. Під час глобальної світової кризи 2008–2009 рр. зростання ВВП Словенії різко впало з 6,9% у 2007 році до 7,8% у 2009-му.

Економіка Словенії до кризи стабільно зростала завдяки зростанню внутрішнього споживання, експорту та іноземних інвестицій. Проте криза сильно вплинула на банківський сектор, який був дуже вразливим до глобальної фінансової системи. Багато словенських банків брали значні позики в іноземних кредиторів для фінансування внутрішніх інвестицій. Це зробило банківську систему особливо вразливою до економічних спадів [4].

У 2014 р. Словенія зіткнулася з новою економічною кризою, що була викликана проблемами в банківському секторі країни, який боровся з високим рівнем непрацюючих кредитів (NPL) після світової фінансової кризи 2008 року. Це спричинило падіння ВВП з 50 млрд дол. США у 2014 до 43 млрд дол. США у 2015 році (рис. 1). Щоб вирішити ці проблеми, уряд Словенії вжив низку заходів, включаючи план рекапіталізації банків і створення «поганого банку», який буде займатися проблемними кредитами проблемних банків. Однак цих заходів виявилось недостатньо для стабілізації економіки. У результаті Словенія була змушена звернутися за фінансовою допомогою до Європейського Союзу (ЄС) у вигляді пакета допомоги на 1,5 млрд євро в обмін на низку структурних реформ, спрямованих на підвищення фіскальної стійкості країни. Зусилля були спрямовані на посилення економічної конкурентоспроможності країни та закладання основи для сталого зростання в довготерміновій перспективі [5].

Словенія здебільшого змогла подолати ці виклики та зберегти економічну стабільність. У 2021 році ВВП досягло показника 61. 8 мільярда дол. США. Загалом приєднання до ЄС забезпечило Словенії доступ до більшого ринку, що допомогло збільшити торгівлю та інвестиції. Це також дозволило отримати користь від різноманітних фондів і програм ЄС, які допомогли підтримати економічний розвиток та інфраструктурні проекти. Членство в ЄС також сприяло потоку людей, товарів і послуг між Словенією та іншими країнами ЄС, що ще більше прискорило економічне зростання [5].

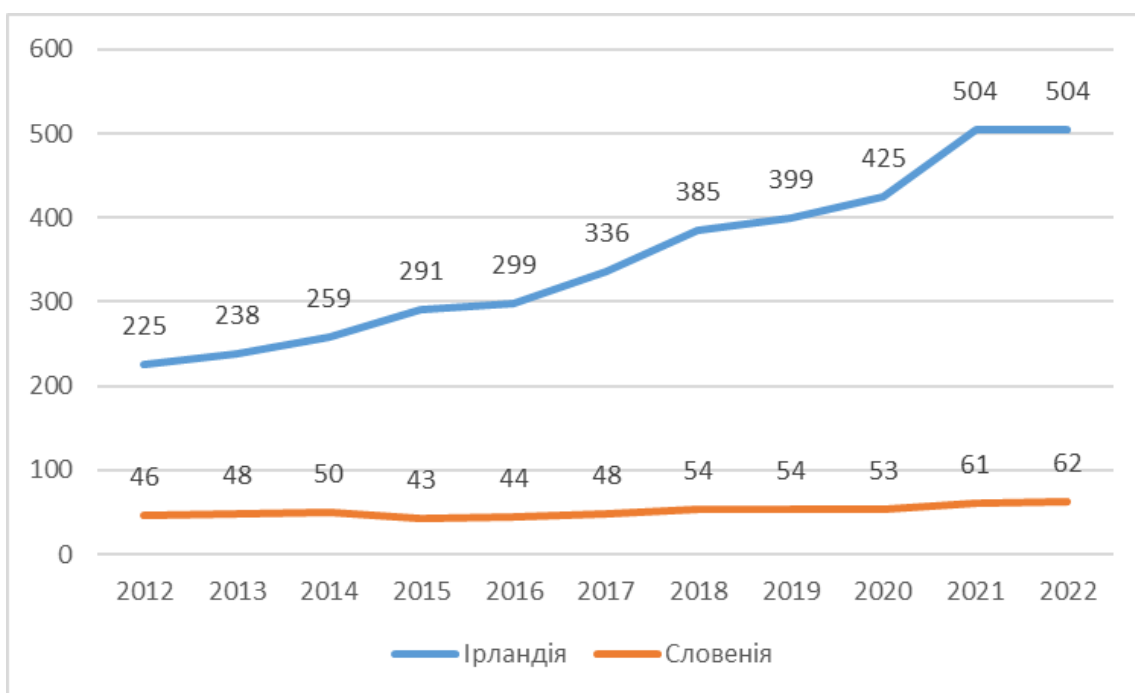

Рисунок 1. Порівняння ВВП Ірландії та Словенії за 2012–2022 роки, в млрд дол. [6]

У 2023 році Ірландія святкує 50 років членства в ЄС. Хоча країна змінилася на краще за останні п'ять десятиліть, більшість громадян Ірландії ще недостатньо дорослі, щоб пам'ятати, яким було ірландське життя на початку 1970-х років. У 1972 році ірландська економіка була здебільшого заснована на сільському господарстві та сильно залежала від експорту до Великобританії. В свою чергу, членство в ЄС надало фермерам доступ до прибутковішого єдиного ринку та

допомогло Ірландії розвинути різноманітнішу, засновану на знаннях економіку з такими галузями, як фармацевтика, комп'ютерне обладнання та програмне забезпечення, а також фінансові послуги, що сприяли значному зростанню ВВП [1].

До приєднання до ЄС основними торговельними партнерами Словенії були Хорватія, Сербія, Чорногорія, Боснія та Герцеговина, на які припадало близько 40% загального експорту Словенії. Після приєднання до ЄС структура експорту Словенії суттєво змінилася. Країна стала частиною єдиного ринку ЄС, що полегшило торгівлю з іншими країнами ЄС. Експорт Словенії диверсифікувався і збільшився в ціні, оскільки вона отримала доступ до великого ринку ЄС із понад 500 млн людей. Торгівля Словенії більше зрушилася в бік Західної Європи. У 2020 році на них припадало близько 75% загального експорту країни. Провідними країнами ЄС для словенського експорту є Німеччина, Австрія та Італія. Крім того, зросла торгівля з іншими країнами ЄС, такими, як Франція, Бельгія та Нідерланди [5].

Основним джерелом експорту залишаються машини та транспортне обладнання, фармацевтичні препарати, електричні машини та апарати, зокрема техніка та телекомунікаційне обладнання, а також інші промислові товари. Загалом експорт Словенії зазнав значних змін до та після вступу до ЄС. Він змінив вектор з колишніх югославських республік до країн ЄС, на які зараз припадає переважна більшість її експорту. На ці зміни позитивно вплинули розширення доступу до більших ринків, диверсифікація продукції та інтеграція в глобальні ланцюжки поставок [5].

Ірландія має довгу історію еміграції з високим рівнем чистої міграції за кордон, зареєстрованою з 1950-х до початку 1970-х років. Більшість виїхали в пошуках роботи в англomовних країнах, але наприкінці 1970-х років, після того, як Ірландія стала державою-членом, більше людей поверталось, ніж залишало країну. Відтоді були періоди чистої міграції за кордон, але ті, хто шукає роботу за кордоном, тепер мають більше можливостей. Як громадяни ЄС, ірландці можуть вільно працювати або навчатися в будь-якій державі-члені, а їхні ірландські кваліфікації визнаються в усьому Європейському Союзі [1].

У 1970-х роках ірландські жінки зазнавали дискримінації щодо роботи. Було визнано, що чоловікам платили більше, а для жінок на державній службі існувала заборона на шлюб. Європейське законодавство про рівність на робочому місці гарантує, що ірландські чоловіки та жінки мають право на рівну оплату за виконання однакової роботи. Вони також мають правовий захист, коли йдеться про рівне та справедливе ставлення на роботі, і як жінки, так і чоловіки мають право на відпустку по вагітності та пологах і батьківстві [1].

Рівень безробіття в Словенії зазнав значних змін до та після вступу до Європейського Союзу (ЄС) у 2004 році. До вступу в ЄС рівень безробіття в Словенії був відносно високим, досягнувши піку в 14,4% у 1994 році (рис. 2). Однак у роки, що передували її вступу до ЄС, рівень безробіття в Словенії почав знижуватися і в 2004 році склав близько 11%. Після приєднання до ЄС рівень безробіття в Словенії продовжував знижуватися, досягнувши у 2008 році показника близько 6%. Однак світова фінансова криза 2008–2009 років мала значний вплив на економіку Словенії, і рівень безробіття знову почав зростати. До 2014 року рівень безробіття зріс до 14%, найвищого рівня досяг за останні десять років. Згодом знову почав знижуватися. Станом на 2021 рік рівень безробіття в Словенії становив 5,8%. Загалом рівень безробіття в Словенії коливався до та після вступу до ЄС, але в цілому членство Словенії в ЄС принесло економічне зростання та стабільність. Не зважаючи на виклики, з якими зіткнулися під час світової фінансової кризи, рівень безробіття в Словенії в останні роки залишається відносно низьким [5].

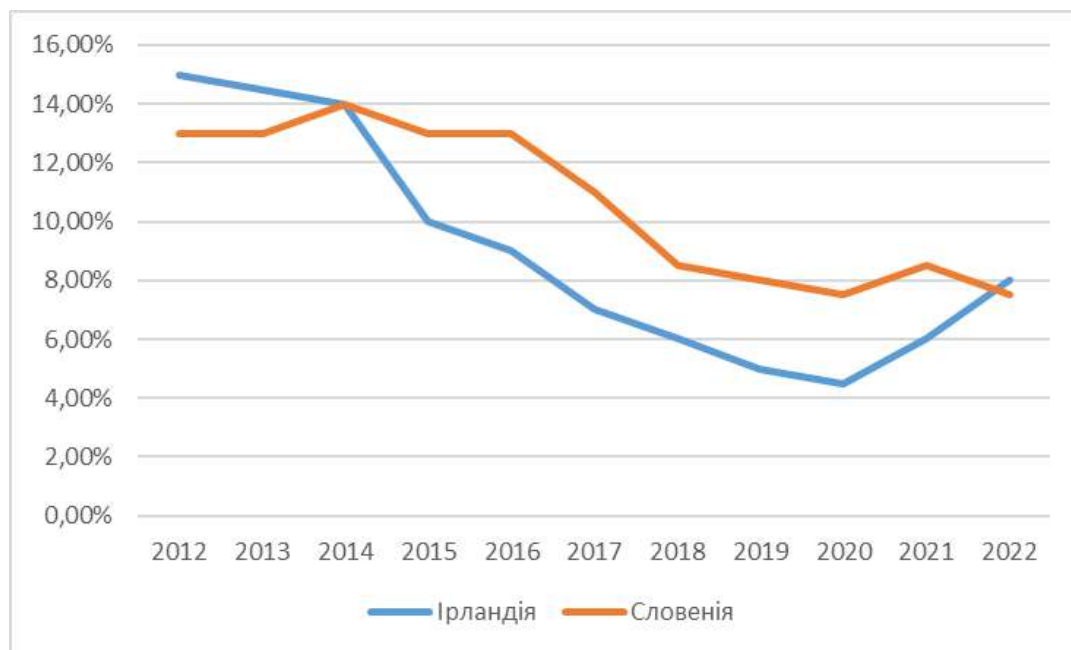

Рисунок 2. Рівень безробіття Ірландії та Словенії за 2012–2022 роки, в % [7]

Приєднання до ЄС забезпечило Словенії доступ до єдиного ринку, який дозволив вільно пересуватися товарам та людям. Це збільшило торгові та інвестиційні можливості, що стимулювало економічне зростання й створення робочих місць. Словенія стала привабливішим місцем для іноземних інвестицій завдяки своєму членству в ЄС. Це призвело до збільшення прямих іноземних інвестицій, які допомогли створити робочі місця. Словенія здійснила кілька структурних реформ після приєднання до ЄС, зокрема на ринку праці, спрямованих на підвищення гнучкості та зменшення жорсткості ринку праці. Це допомогло створити динамічніший і адаптованіший ринок праці, що сприяло створенню робочих місць. Країна також здійснила кілька реформ, спрямованих на зменшення бюрократії та спрощення нормативно-правової бази, що полегшило відкриття та ведення бізнесу. Словенія отримала значне фінансування від ЄС, зокрема через Європейський фонд регіонального розвитку та Європейський соціальний фонд. Ці кошти були використані для підтримання різноманітних проєктів, спрямованих на покращення інфраструктури, освіти та навчання, що допомогло створити нові робочі місця [5].

Ірландський бізнес має безперешкодний доступ до ринку з понад 447 мільйонами людей. ЄС активно просуває та підтримує багато різних культур, традицій і мов Європи. Ірландська мова має повноцінний робочий статус ЄС, як і інші офіційні мови ЄС. Зміна клімату є глобальною загрозою, з якою нації не можуть впоратись самотужки. Політика ЄС сприяє глобальним зусиллям із боротьби зі зміною клімату, а також допомагає захистити природне середовище існування Ірландії, забезпечити належну утилізацію відходів і зберегти наше повітря та воду чистими [1].

З 1973 по 2020 рік загальна сільськогосподарська політика інвестувала 64,7 мільярда євро в підтримання ірландських фермерів і проєктів сільських громад. У 1973 році Ірландія імпортувала більше товарів, ніж експортувала. Імпорт склав 1,4 мільярда євро, а експорт – 1,1 мільярда євро. У 2020 році імпорт становив 85,3 млрд євро, а експорт перевищив 160 млрд євро. ЄС є найважливішим торговим блоком Ірландії, 40% експорту якого припадає на інші країни-члени. Членство в ЄС дає Ірландії потужний глобальний голос. Ірландські погляди та інтереси відображені в політиці ЄС щодо решти світу. Країна має більше контролю над своєю

валютою в ЄС. Ірландський фунт був пов'язаний з британськими фунтами стерлінгів, поки Ірландія не приєдналася до Європейської валютної системи (EMS) на початку її створення в 1979 році. Євро став офіційною спільною валютою держав-учасниць, включаючи Ірландію, в 1999 році, а банкноти та монети євро вперше з'явилися в 2002 році [1].

Висновки. Обидві країни показали значні позитивні зміни у своєму економічному розвитку після вступу до ЄС. Ірландія зуміла залучити значні інвестиції та створити високотехнологічну індустрію, що дозволило їй стати однією з найрозвиненіших країн ЄС за рядом показників. Словенія ж успішно здійснила перехід до ринкової економіки та реформувала свою інфраструктуру, що дало можливість підвищити економічне зростання й залучити іноземні інвестиції.

Також у порівнянні з Ірландією, Словенія має менш розвинену економіку, що проявляється у меншому обсязі ВВП на душу населення та нижчому рівні експорту. Однак Словенія зробила значний крок до покращення своєї економічної ситуації після вступу до ЄС, що свідчить про успішний економічний розвиток країни.

Є кілька спільних факторів, які сприяли економічному зростанню обох країн, такі, як доступ до ринків ЄС, підвищення рівня інвестицій та підтримання високотехнологічної індустрії. Однак існують і відмінності у підходах до розвитку економіки. Наприклад, Ірландія активно сприяє інвестиційній діяльності, тоді як Словенія більше акцентує увагу на підтриманні малого та середнього бізнесу.

Дослідження показало, що хоча Ірландія та Словенія мають різний рівень розвитку своїх економік, вони успішно впоралися з викликами, які ставив перед ними вступ до ЄС. Обидві країни показали стабільний економічний розвиток та успішно залучали інвестиції. Однак існують відмінності у підходах до розвитку економіки, що може бути корисним для інших країн ЄС, які прагнуть покращити свій економічний стан. Майбутнє розвитку Ірландії та Словенії також залежить від того, як вони зможуть адаптуватися до нових викликів та змін у світовій економіці.

Conclusions. Both countries have shown significant positive changes in their economic development after joining the EU. Ireland managed to attract significant investments and create a high-tech industry, which allowed it to become one of the most developed countries in the EU by a number of indicators. Slovenia, on the other hand, successfully transitioned to a market economy and reformed its infrastructure, which made it possible to increase economic growth and attract foreign investment.

Also compared to Ireland, Slovenia has a less developed economy, which is reflected in a lower GDP per capita and a lower level of exports. However, Slovenia has taken a significant step towards improving its economic situation after joining the EU, which indicates the country's successful economic development.

There are several common factors that have contributed to the economic growth of both countries, such as access to EU markets, increased investment and support for high-tech industries. However, there are also differences in approaches to economic development, for example, Ireland actively promotes investment activities, while Slovenia focuses more on supporting small and medium-sized businesses.

The study showed that although Ireland and Slovenia have different levels of development of their economies, they successfully coped with the challenges posed by joining the EU. Both countries showed stable economic development and successfully attracted investments. However, there are differences in approaches to economic development, which may be useful for other EU countries seeking to improve their economic situation. The future development of Ireland and Slovenia also depends on how they can adapt to new challenges and changes in the world economy.

Список використаних джерел

1. European commission. Ireland in the EU. URL: https://ireland.representation.ec.europa.eu/about-us/irelands-eu-membership_en (Last accessed: 11.03.2023).
2. ZN.UA. Кельський тигр. URL: https://zn.ua/ukr/foreign_economics/keltskiy_tigr_na_evropovidku.html (дата звернення: 11.03.2023).
3. La Slovénie et L'Élargissement de L'Union Européenne. URL: https://www.europarl.europa.eu/enlargement/briefings/9a1_fr.htm (Last accessed: 12.03.2023).
4. The World Bank.Slovenia. URL: <https://data.worldbank.org/country/EE> (дата звернення: 13.03.2023)
5. Словенська економіка: від Югославії до незалежності. URL: <https://uk.economy-pedia.com/11029919-the-economy-of-slovenia-from-yugoslavia-to-independence> (дата звернення: 13.03.2023).
6. Trading Economics. Slovenia and Ireland GDP. URL: <https://tradingeconomics.com/slovenia/gdp> (Last accessed: 14.03.2023)
7. Trading Economics. Slovenia and Ireland Unemployment Rate. URL: <https://tradingeconomics.com/slovenia/unemployment-rate> (Last accessed: 14.03.2023).

References

1. European commission. Ireland in the EU. URL: https://ireland.representation.ec.europa.eu/about-us/irelands-eu-membership_en (accessed: 11 March 2023).
2. ZN.UA. Celtskiy tigr. URL: https://zn.ua/ukr/foreign_economics/keltskiy_tigr_na_evropovidku.html (accessed 11 March 2023).
3. Slovenia and the Enlargement of the European Union. URL: https://www.europarl.europa.eu/enlargement/briefings/9a1_fr.htm (accessed: 12 March 2023).
4. The World Bank.Slovenia. URL: <https://data.worldbank.org/country/EE> (accessed: 13 March 2023).
5. The Slovenian economy: from Yugoslavia to independence. URL: <https://uk.economy-pedia.com/11029919-the-economy-of-slovenia-from-yugoslavia-to-independence> (accessed: 13 March 2023).
6. Trading Economics. Slovenia and Ireland GDP. URL: <https://tradingeconomics.com/slovenia/gdp> (accessed: 14 March 2023).
7. Trading Economics. Slovenia and Ireland Unemployment Rate. URL: <https://tradingeconomics.com/slovenia/unemployment-rate> (accessed: 14 March 2023).